

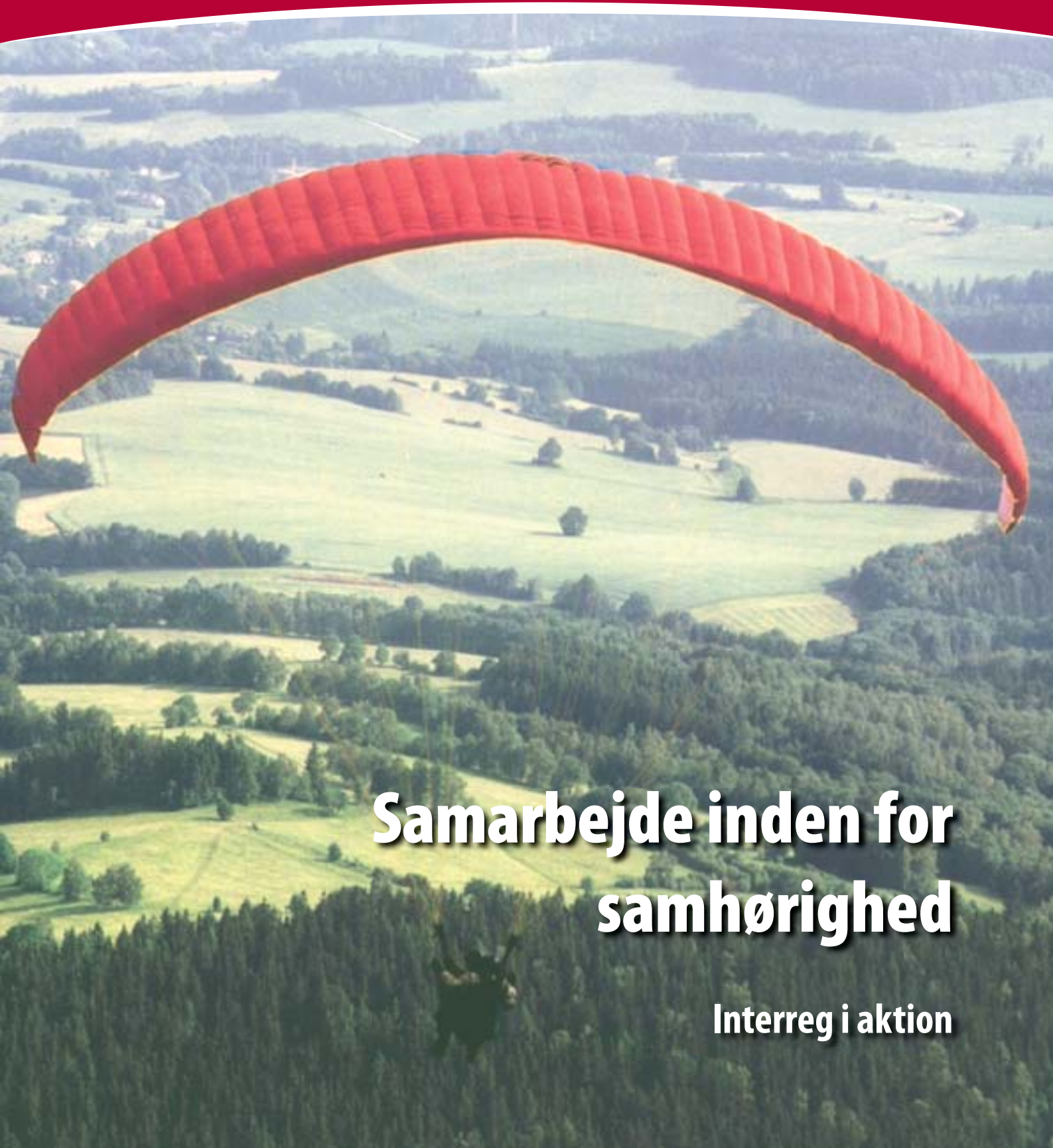
da

Den Europæiske Union
Regionalpolitik

info regio

Nr. 17 | September 2005 | panorama

**Samarbejde inden for
samhørighed**

Interreg i aktion

Indhold

Samarbejde *inden for samhørighed*

Samarbejdets udfordringer og erfaringer fra Interreg for de nye medlemsstater og alle de andre

Det central- og østeuropæiske område vil opleve en yderligere intensivering af samarbejdet fra og med 2007. Den hastige udvikling har givet anledning til en lang række problemer, og de indhøstede erfaringer og løsninger kan være til gavn for alle EU's regioner.

Midtvejsevaluering af Interreg III

Interact-programmets sekretariat har gennemført en undersøgelse om midtvejsevalueringen af fællesskabsinitiativet Interreg for sin forvaltningsmyndighed, det østrigske cancelli.

Interreg IIIA i aktion: Italien/Schweiz, Pamina, Østrig/Tjekkiet, Irland/Wales

Beretning: Finland/Rusland

Reportage: Interreg IIIA Frankrig/Spanien — Bjergene er ingen hindring

Konvergensen af de to landes økonomier kombineret med en lang række samarbejdsprogrammer har bidraget væsentligt til at styrke udvekslingerne hen over grænsen mellem Frankrig og Spanien. Denne tendens bidrager Interreg til at formalisere og drive fremad.

Interreg IIIB i aktion: Alpeområdet, Den Nordlige Periferi, Cades, Nordvesteuropa

Beretning: Conference of Peripheral Maritime Regions

Beretning: Italien

Interreg IIIC i aktion: områderne Nord, Syd, Vest, Interact

3

8

10

11

12

17

18

19

21

Billeder (sider): Czech Tourist Authority (1), Europa-Kommissionen (4, 5, 6, 7), Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej (3), Provincia Autonoma di Bolzano (10), Interreg IIIA Pamina (10), Nationalpark Thayatal GmbH (10), PACTS (10), Euregio Karelina (11), Institut Cartogràfic de Catalunya (12), F. Márquez (13), AEIDL (14), Ballet Biarritz-Donostia (15), PortilHon (15), ITEBE (17), DESERVE (17), Bezirksamt Marzahn-Hellersdorf von Berlin (17), Foundation for Applied Water Research (17), Institut de la Méditerranée (18), Regione Emilia-Romagna (19), Västerbottens län (21), Senatsverwaltung für Wirtschaft, Arbeit und Frauen Berlin (21), VINTUR (21), IQ-Train Secretariat (21).

Forsidebidrag: Faldskærmsudspring i Tjekkiet

Følgende personer har ligeledes medvirket ved udarbejdelsen af denne udgave: Aiga Berke, Inge De Prins, Pierre Ergo, Véronique Faure, Jean-Luc Janot.

Ansvarshavende redaktør: Thierry Daman, Europa-Kommissionen, GD for Regionalpolitik

Bladet trykkes på engelsk og fransk på genbrugspapir.

Den tematiske dossier er tilgængelig på 19 EU-sprog på internetadressen http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

Teksten i denne publikation har ingen retsgyldighed.

Samarbejdets udfordringer og erfaringerne fra Interreg for de nye medlemsstater ... og alle de andre

af Imre János Csalagovits ⁽¹⁾

Det central- og østeuropæiske område vil opleve en yderligere intensivering af samarbejdet fra og med 2007. Dette område har gennemgået en hastig udvikling med deraf følgende problemer, og de erfaringer og løsninger, der er indhøstet i kølvandet herpå, kan ikke blot gavne de nye medlemsstater og andre berørte lande, men også EU's regioner som helhed.

Målene for et europæisk territorielt samarbejde, herunder specielt nogle af de aktuelle Interreg-programmer, overstiger langt de strategiske valg, som regionerne og medlemsstaterne har truffet hver for sig. De udspringer af en udviklingsmæssig tankegang, der går langt ud over de klassiske regionale udviklingsstrategier. Det territoriale samarbejde udgør en helt særegen dimension inden for regionalpolitikken. For nogle europæiske regioner repræsenterer den en politisk og økonomisk satsning, som er meget vigtigere, end man skulle tro ud fra den finansielle støtte, der er afsat til formålet.

Territorialt samarbejde, en stor mulighed

En stor del af Central- og Østeuropa er trådt ind i Unionen efter 15 års politiske og økonomiske ændringer ansporet af omstruktureringer og landenes skift til markedsøkonomi. De

nye central- og østeuropæiske medlemsstater (de baltiske lande, Visegrad-landene ⁽²⁾ og Slovenien), men også andre lande i regionen, der i fremtiden enten vil tilslutte sig eller støde op til EU, har gennemgået flere århundreders krige og gentagne politiske omvæltninger. De har gang på gang været udsat for skiftevis integration og opløsning og har længe været underkastet tvungen isolation. Det er først i vore dage, at de er kommet på fode igen, og landene og regionerne i denne del af Europa ved udmærket, hvad national og regional identitet står for. De er også klar over, hvor mange fordele der kan opnås gennem samarbejde. Man ser i stigende grad, at befolkningernes smertefulde forhistorie i denne region har sammentømret dem og gjort dem til et slags skæbnessamfund. For de nye medlemsstater er det nye naboskab, som er lagt på bordet i EU-regi, derfor et fremragende samarbejds- og udviklingsværktøj.

⁽¹⁾ Chef for Interreg-enheden ved Ungarns nationale regionaludviklingskontor (VÁTI Kht). VÁTI Kht, H-1016 Budapest, Gellérthegy utca 30/32.E-post: csalagovits@pharereg.hu

⁽²⁾ Tjekkiet, Ungarn, Polen, Slovakiet.

Samarbejde med Letland om sikkerhed til søs

Selv om det er lykkedes befolkningsgrupperne at bevare alle deres særlige karakteristika, er den østlige midte af Europa blevet et relativt homogent område i politisk, økonomisk og kulturelt henseende. Det geografiske område, som de fire Visegrad-lande og Slovenien repræsenterer, spiller en særlig rolle som EU's østlige dimension. I denne del af Europa lægges der særlig vægt på samarbejde såvel lokalt, regionalt som på nationalt plan.

Det territoriale samarbejdes popularitet i Central- og Østeuropa skyldes til dels en perfekt balance mellem de formulerede program mål og de aktuelle økonomiske og sociale behov i disse lande. I den østlige del af EU er den territoriale udvikling så småt ved at blive et af de udviklingsmæssige nøglekriterier for en række lande, hvis politiske og økonomiske landskab har ændret sig radikalt.

Der er foretaget nogle meget indgående evalueringer af erfaringer fra samarbejdsaktiviteter, og de har indtil videre været meget positive. Det vil lette planlægningen og afholdelsen af fremtidige EU-programmer, især hvis disse programmer er rettet mod ordentligt integrerede aktioner, der virkelig afholdes i fællesskab.

Selv om det er klart, at betydningen af forskellige former for territorial udvikling både kan variere efter regionen og efter landets størrelse eller det politiske og institutionelle system, fremgår det på grund af programmernes fælles karakteristika, at erfaringerne ikke afviger betydeligt fra et samarbejdsprogram til et andet.

Erfaringer og god praksis

Der er nu gået over ti år, hvor de nye medlemsstater har tilegnet sig og udnyttet erfaringer inden for Interreg-programmerne. Det tegner således godt for videreførelsen af partnerskaberne under det fremtidige territoriale samarbejde.

En stor del af denne erfaring er knyttet til gennemførelsen af de grænseoverskridende programmer og projekter under

Phare-CBC. I alle de nye medlemsstater i Central- og Østeuropa er der afsat temmeligt store beløb til grænseoverskridende programmer, og der er etableret en særlig forvaltningsstruktur. Phare-CBC har udgjort cirka 10 % af Phare's årsbudget mellem 2000 og 2003. På trods af åbenlyse hindringer på grund af de finansielle procedurer under Interreg og Phare-CBC, er det lykkedes at iværksætte et stort antal integrerede grænseoverskridende projekter.

De nye medlemsstaters deltagelse i de grænseoverskridende Interreg IIA- og IIIB-programmer, som iværksættes omkring EU-15's grænser, før disse lande trådte ind i EU, og i de transnationale Interreg IIC- og IIIB-programmer, gav dem mulighed for at få godt styr på forvaltningen af Interreg-programmerne.

Der hersker ingen tvivl om, at det er inden for de **grænseoverskridende samarbejdsprogrammer**, at der er opnået flest erfaringer, først og fremmest på grund af de omfattende finansielle ressourcer, der er afsat. Det er denne form for samarbejde, som de lokale og regionale aktører i overvældende grad sætter størst pris på, særlig fordi de grænseoverskridende partnerskaber er de mest konkrete og er baseret på mere enkle og direkte relationer. Resultaterne herfra er desuden de mest synlige.

Da de nye medlemsstater med undtagelse af Polen er af ret begrænset størrelse, har mange regioner i Central- og Østeuropa en indre eller en ydre grænse i EU, hvilket indebærer, at deres udvikling altid vil have en »international« dimension. De små landes iver for at udvikle sig kombineret med inddragelsen af dette grænseforhold i langt størstedelen af de lokale og regionale udviklingsstrategier bidrager kraftigt til det grænseoverskridende samarbejdes popularitet i denne del af Europa.

Polsk studerende ved Europa-Universität Viadrina Frankfurt (Oder) (Tyskland)

Hvad angår de **transnationale samarbejdsprogrammer**, viser den hidtil observerede deltagelse, at de nye medlemsstater har forstået de stort set uudnyttede strategiske muligheder, som de grænseoverskridende programmer indeholder, selv om de transnationale samarbejdsprogrammer aldrig vil opnå samme ry som de grænseoverskridende programmer blandt lokale og regionale aktører. Centraleuropa og De Baltiske Lande hører til de regionale områder i EU, der gennemgår den hurtigste udvikling. Det er vigtigt, at disse dynamiske områder på effektiv vis indfører et grænseoverskridende samarbejde inden for en række nøgleområder. Et lignende behov for denne type samarbejde om end inden for andre områder ses omkring EU's ydre grænser, særlig mod øst og på Balkan.

Transregionale projekter har hjulpet en række central- og østeuropæiske regioner til at deltage direkte i erfaringsudveksling på europæisk plan. Det har bidraget til, at de mål 1-programmer, som i øjeblikket afholdes i de nye medlemsstater, forløber ganske udmærket. Udvidelsen og den tematiske koncentration af transregionalt samarbejde på europæisk niveau vil repræsentere et yderligere fremskridt for det territoriale samarbejde.

De nye medlemsstater iværksætter desuden en række nye **naboskabsprogrammer**, som Europa-Kommissionen har iværksat langs EU's ydre grænser. Flere af disse nye programmer er allerede i gang ⁽³⁾. De støtter udarbejdelsen af fælles projekter. De sammenknytter fællesskabsinstrumenterne for

grænseoverskridende udvikling i en fælles ordning, både internt (Interreg) og eksternt (naboskabskomponenterne under Tacis og Cards). Disse programmer er indtil videre forblevet attraktive, selv om forskelle i lovbestemmelser og finansieringsformer har kompliceret tingene. For de programmer, der allerede er godkendt, er der allerede registreret flere hundreder kandidaturer, og det drejer sig meget ofte om fælles projekter. Naboskabsprogrammer fordrer på grund af deres kompleksitet, at aktørerne udviser meget større fleksibilitet. Efter en første statusopgørelse over de opnåede erfaringer og efter at have tilvejebragt de nødvendige supplerende ressourcer kan naboskabsprogrammerne udgøre et solidt grundlag for de integrerede programmer i den næste programmeringsperiode.

Det territoriale samarbejde antager sin fulde dimension i udarbejdelsen og afholdelsen af fælles projekter. For visse regioner har forskellene i nationale administrative og finansielle regler ofte begrænset muligheden for at iværksætte og gennemføre sådanne projekter. Det er imidlertid lykkedes gennemføre forskellige programmer at udarbejde og gennemføre indtil flere projekter, som har haft meget stor indvirkning. De kan tjene som god praksis for territorial udvikling. For Interreg-aktionernes vedkommende finder man denne gode praksis ved anlæggelsen af fælles infrastrukturer (vejnet, kloaknet, sundhedsfaciliteter, grænseoverskridende arbejdsformidlinger osv.), men også i lokale aktioner baseret på personlige relationer, der har til formål at forbedre tværregionale, tværkulturelle, interetniske og andre relationer.

Anlæggelse af vej på tværs af grænsen mellem Grækenland og Bulgarien med finansiel støtte fra Interreg

⁽³⁾ Litauen/Polen/Kaliningrad, Letland/Litauen/Hviderusland, Estland/Letland/Rusland, Polen/Hviderusland/Ukraine, Ungarn/Slovakiet/Ukraine, Ungarn/Rumænien og Ungarn/Serbien-Montenegro, Slovenien/Ungarn/Kroatien.

Sammenknytning af europæiske regioner: EU's samarbejdsinstrumenter

Samarbejde mellem regioner er en vigtig dimension i EU's værditilvækst. Den Europæiske Union har afsat betydelige ressourcer til formålet og stiller i den forbindelse en række instrumenter til formidling af finansiel bistand og udveksling af knowhow til rådighed for regionale aktører.

Interreg, EU's samarbejdsinitiativ, der lanceredes i 1990, er det vigtigste af disse instrumenter. Målet med Interreg III (2000-2006) er at styrke den økonomiske og sociale samhørighed i Den Europæiske Union ved at fremme grænseoverskridende, transnationalt og transregionalt samarbejde samt tilvejebringe en afbalanceret territorial udvikling. Der udvises særlig opmærksomhed over for regionerne i den yderste periferi og regioner, der ved EU's ydre grænse støder op til lande, som har søgt om optagelse i EU. Interreg III har et samlet budget på 5,180 mia. EUR (2002-priser) og består af tre linjer:

- **Linje A (grænseoverskridende samarbejde).** Det grænseoverskridende samarbejde mellem tilstødende områder har til formål at udvikle grænseoverskridende økonomiske og sociale centre ved at gennemføre fælles udviklingsstrategier.
- **Linje B (transnationalt samarbejde).** Det transnationale samarbejde mellem lokale, regionale og nationale myndigheder har til formål at tilvejebringe en bedre territorial integration i EU ved at oprette brede europæiske regionale grupperinger.
- **Linje C (transregionalt samarbejde).** Det transregionale samarbejde går ud på at forbedre effektiviteten af politik-

ker og værktøjer inden for regionaludvikling gennem storstilet informationsudveksling og netværksbaseret erfaringsudveksling.

De to andre programmer, der indgår i disse linjer, er følgende: **Orate** (observationscenter for EU's fysiske og funktionelle udvikling) og **Interact** (Interreg Animation Cooperation and Transfer).

De nye central- og østeuropæiske medlemsstater modtog, indtil de tilsluttede sig EU i 2004, støtte fra programmet **Phare-CBC** (Cross-Border Cooperation), der er det finansielle modstykke til Interreg for de grænseoverskridende samarbejdsprojekter, som afholdes i ansøgerlandene.

For de af EU's regioner, der ligger på grænsen til andre tredjelande, omfatter de finansielle samarbejdsinstrumenter blandt andet Technical Assistance for the Cities of the Independent States (**Tacis**) og Mediterranean Development Agreement (**Meda**), der har til formål at støtte økonomiske og sociale reformer i tredjelandene i Middelhavsområdet, og Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation (**Cards**) i landene i Det Tidligere Jugoslavien.

Europa-Kommissionen har til hensigt fra 2007 at iværksætte et nyt europæisk nabo- og partnerskabsinstrument (**ENPI**) for at støtte det grænseoverskridende samarbejde. Udarbejdelsen af dette instrument begyndte med indførelsen mellem 2004 og 2006 af »naboskabsprogrammer« ved EU's nye ydre grænser. Disse programmer supplerer og udnytter de eksisterende grænseoverskridende samarbejdsinstrumenter (Interreg, Phare-CBC, Tacis-CBC, Meda og Cards).

Interreg-samarbejde mellem Sverige og Danmark om ordonering

Prioriteter

Erfaringerne viser, at de mest vellykkede Interreg-programmer er startet enten lokalt eller regionalt, er baseret på en fælles tværregional strategi og holdes inden for de enkleste tænkelige administrative rammer.

Programmernes nytteværdi, effektivitet og lovmæssige konformitet er tre prioriteter, der alle er vigtige at realisere. To mål og udviklingsområder er imidlertid af særlig betydning for, at planlægningen af det territoriale samarbejde kan forløbe hensigtsmæssigt:

Forbedring af programmernes indvirkning og effektivitet

Det er meget vigtigt, at der er mulighed for at overføre de erfaringer, som indhøstes fra de mest nyskabende og vellykkede programmer, hvis man ønsker at fremme den gavnlige indvirkning fra grænseoverskridende, transnationalt og transregionalt samarbejde.

På trods af den indsats, der er gjort i den aktuelle programmeringsperiode, er forskellene mellem de regionale udviklingsprogrammer (mål 1 for eksempel) og de grænseoverskridende programmer, endog i visse tilfælde mellem forskellige

Interreg-programmer, ikke altid tilstrækkeligt tydelige. Visse udviklingsprojekter er ikke ordentligt afgrænset, og det er ofte nødvendigt at omdefinere målene for disse projekter i forhold til de programmer, som de udspringer af.

Der bør endvidere skelnes bedre mellem de forskellige typer programmer (særlig grænseoverskridende og regionale) ved først og fremmest — for de grænseoverskridende programmer vedkommende — at fremhæve, hvordan de kompletterer hinanden, samspillet imellem dem og et fælles samarbejdsgrundlag. Det er vigtigt, at disse forhold verificeres og legitimeres på systematisk vis gennem hele programmeringsprocessen (ved at prioritere målene, de understøttede aktiviteter og udvælgelseskriterierne), og ved projektudvælgelsen.

Hvad angår det grænseoverskridende samarbejde, er det særlig vigtigt, i hvor høj grad den strategiske planlægningskapacitet kan forbedres. Alle etaperne i programmeringsfasen skal nemlig evalueres af partnerne i fællesskab gennem en slags fælles regional bevidsthed for at fastslå, hvilke aktiviteter man reelt er fælles om, hvilke der har behov for støtte, og hvilke der kompletterer de øvrige programmer.

På tilsvarende vis skal samarbejdsordningerne først og fremmest være rettet mod de områder, som parterne hver især tillægger højest prioritet. Det er noget, der skal tages hensyn til, når samarbejdsområderne skal fastlægges. Det vil specielt gælde for de fremtidige grænseoverskridende programmer.

I Vorarlberg (Østrig) under Interreg-projektet »SPEAK« leveres der undervisningsmateriale til fremmedsproglærere

Forenkling af programforvaltningen

Interreg- og naboskabsprogrammerne fordrer, at der tages hensyn til en række kriterier. Kombineret med forskellige nationale og regionale regler og med systemer, der forvalter finansieringsmidlerne på fundamentalt forskellige måder, alt efter om det er i eller uden for EU, bidrager alle disse kriterier væsentligt til at komplicere behandlingen af ansøgninger og udvælgelsen og afholdelsen af projekter. De kompromisser, der helt uundgåeligt følger i kølvandet under planlægningsprocessen, komplicerer det hele yderligere ved at fastsætte betingelser, som projektansøgeren vil have vanskeligt ved at opfylde.

Ylamylly (Finland): børnehaveklasse på en forhenværende militærbase, der er omlagt til civil brug

For at kunne inddrage så mange partnere i programmerne som muligt og sikre, at udvælgelsen af projektforslag forløber hensigtsmæssigt, er det nødvendigt at forenkle ansøgningskriterierne. Der må til det formål tages hensyn til de nærmere detaljer i de fælles samarbejdsprojekter i de europæiske og nationale lovrammer. Følgelig skal Europa-Kommissionen, forvaltningsmyndighederne og de tekniske sekretariater for hvert program sikre en indbyrdes koordinering, så der kan opnås en væsentlig forenkling af programmer og projekter i lokalområderne.

Konklusioner

Det vellykkede intensive territoriale samarbejde, som i øjeblikket finder sted i den østligste del af EU, er af stor betydning for hele Europa. Der kan indhøstes helt enestående erfaringer og idéer fra dette samarbejde, ikke blot for de berørte lande, men også for udviklingen af sikkerheden i hele EU. Alle medlemsstater bør således bidrage til at forbedre effektiviteten af dette initiativ.

Som forklaret ovenfor må der tages behørigt hensyn til to forhold: for det første at der opnås en væsentlig forbedring af programmernes sigte og for det andet at forvaltnings- og gennemførelsessystemet forenkles, effektiviteten forbedres og de fælles forvaltningsregler omdefineres.

I den østlige del af Europa gør samarbejdsrelationernes kompleksitet det umuligt at skabe kunstige eller uformelle strukturer, for politisk eller institutionel modstand kan altid skyde op og modarbejde realiseringen af de fastsatte mål, selv de mest realistiske. Alle nøgleaktører, både i og uden for EU, skal i den forbindelse have mulighed for at stadfæste deres valg i alle etaper af samarbejdet. Grænseoverskridende europæiske regioner og transnationale makroregioner må derfor finde de løsninger, der passer bedst muligt til deres situation, for at kunne iværksætte de mest effektive samarbejdsinitiativer.

EU's interne og eksterne grænser er på en måde helt ideelle områder til at eksperimentere med forvaltning af ændringer og vise, at det er muligt gennem forhandling at finde fælles løsninger under omstændigheder, der ofte er meget forskelligartede og komplekse. Disse erfaringer bør udnyttes, ikke blot landene imellem, men også internt i de enkelte lande, ved at tage ved lære af de specifikke tværregionale forvaltningsinstrumenter, som samarbejdet har bragt til verden.

Midtvejsevaluering af Interreg III

Interact-programmets sekretariat har gennemført en undersøgelse om midtvejsevalueringen af fællesskabsinitiativet Interreg ⁽¹⁾ for sin forvaltningsmyndighed, det østrigske kancelli.

European Policies Research Centre (EPRC) ved University of Strathclyde i Glasgow fik til opgave at udføre en »metaevaluering« for at sammenfatte resultaterne af de Interreg-midtvejsevalueringer, som afholdtes i 2003. Det gik ud på at give Interact-aktørerne nogle anbefalinger for at udvikle Interact og tilvejebringe tjenester, som var nødvendige for deltagerne i samarbejdsinitiativet.

Der var nærmere bestemt tre formål med initiativet: at lave en opgørelse over den fremgang, der hidtil er opnået, ved at identificere de strategiske, strukturelle og operationelle stærke og svage sider af Interreg III, at bidrage til at fastsætte prioriteterne for Interact-programmet, at tage ved lære af indhøstede erfaringer til gavn for det territoriale samarbejde ved programmeringen af strukturfondene efter 2006.

Undersøgelsen, der offentliggjordes i begyndelsen af 2005, angiver tre vigtige interventionsområder: hjælp til Interreg-programmerne på baggrund af evalueringerne fra 2003, udbredelse af kendskabet til Interreg-evalueringemetoden blandt interesserede; tilvejebringelse af et resourcecenter og fælles tjenester for Interreg-programmerne.

Disse interventionsområder udspringer hovedsageligt af følgende observationer:

- Da midtvejsevalueringerne blev afholdt i 2003, havde mange programmer stort set ikke oplevet nogen fremskridt på det finansielle plan. Kun 10 % af programmerne kunne udvise et passende engagement og anstændige udbetalinger, andre udviste et forhøjet engagement, men kun få udbetalinger. Visse var dårligt begyndt. Der er en reel fare for, at budgetmidlerne bortfalder i henhold til »n+2«-reglen ⁽²⁾.
- Selv om der er opnået betydelig fremgang, hvad angår opfølgingsindikatorer og dataindsamling, giver mange overvåg-

ningssystemer ikke tilstrækkelige oplysninger om forvaltningsmæssige aspekter, og det er vanskeligt at opnå et overblik over alle de vellykkede europæiske Interreg-projekter og -programmer, hvilket er vigtigt for reformdebatten efter 2006.

- På trods af de store udfordringer lader programmernes forvaltningsordninger til at have fungeret tilfredsstillende. Der er mange eksempler på god praksis under Interreg IIIA, IIIB og IIIC, selv om det har vist sig, at mange forvaltningsenheder er overbebyrdet og har for lidt tid til strategisk planlægning.
- Kommunikation, projektopstart og -udvælgelse fungerer godt i et stort antal Interreg-programmer. Det er imidlertid vigtigt, at man er omhyggelige med at fastlægge strategiske mål for fremtiden. For mange er et presserende spørgsmål, hvordan der kan skabes større efterspørgsel i bestemte regioner, sektorer eller typer organisationer. Nyskabende metoder fortjener større udbredelse.
- Feedback fra projektgruppeniveauet afslører, at der er et stigende behov for erfaringsudveksling om praktiske aspekter vedrørende udtænkning og forvaltning af Interreg-projekter.

Hvad der haster mest er at fremme udviklingen af programmer i de nye medlemsstater og eliminere truslen om automatisk bortfald af budgetmidler. På mellemlang sigt gælder det om at fremme kompetenceanskaffelse og drage fordel af erfaringerne fra den nuværende periode til gavn for det nye fællesskabsmål for territorielt samarbejde og den nye generation af programmer. Endelig er det vigtigt at inddrage ændringer i den større sammenhæng, både samfundsøkonomiske, geopolitiske, strategiske og institutionelle.

Kontakt: Inge De Prins, interact@interact-eu.net

Interact: styrkelse og udnyttelse af samarbejde

Programmet Interact (Interreg Animation, Cooperation and Transfer) forener indholdet af fællesskabsinitiativet Interreg, som det er en del af.

Formålet er at udnytte erfaringerne og læresætningerne fra Interreg I (1990-94) og II (1994-99) for at gøre Interreg III (2000-06) så effektiv som mulig i medlemsstaterne og i EU's nabolande. Interact opretter kommunikationsnet, formidler information og fremmer erfaringsudveksling, især gennem uddannelse.

Interact har et sekretariat i Wien (Østrig) og et netværk bestående af fem »Interact Points«, der er fordelt over følgende tjenester:

- **Information og aktivitetsfremme** (gøre Interreg-information og -erfaringer synlige og tilgængelige).
- **Kvalifikation og overførsel** (uddannelse, netsamarbejde og nye idéer for Interreg-partnere).
- **IIIC-koordinering** (støtte til samarbejde mellem fire områder under Interreg IIIC-programmet og erfaringsudveksling mellem Interact-aktørerne).
- **Forvaltning af overførsler og eksternt samarbejde** (bistå overførsel af Interreg-knowhow i de områder, der er berørt af EU-udvidelsen).
- **Værktøjskasse** (identificering af god praksis og anvendelse af konkrete værktøjer til forvaltning af Interreg-programmerne).

Interact's sekretariat og deres Interact Points har opfyldt deres formålsparagraf gennem iværksættelse af 22 specifikke projekter.

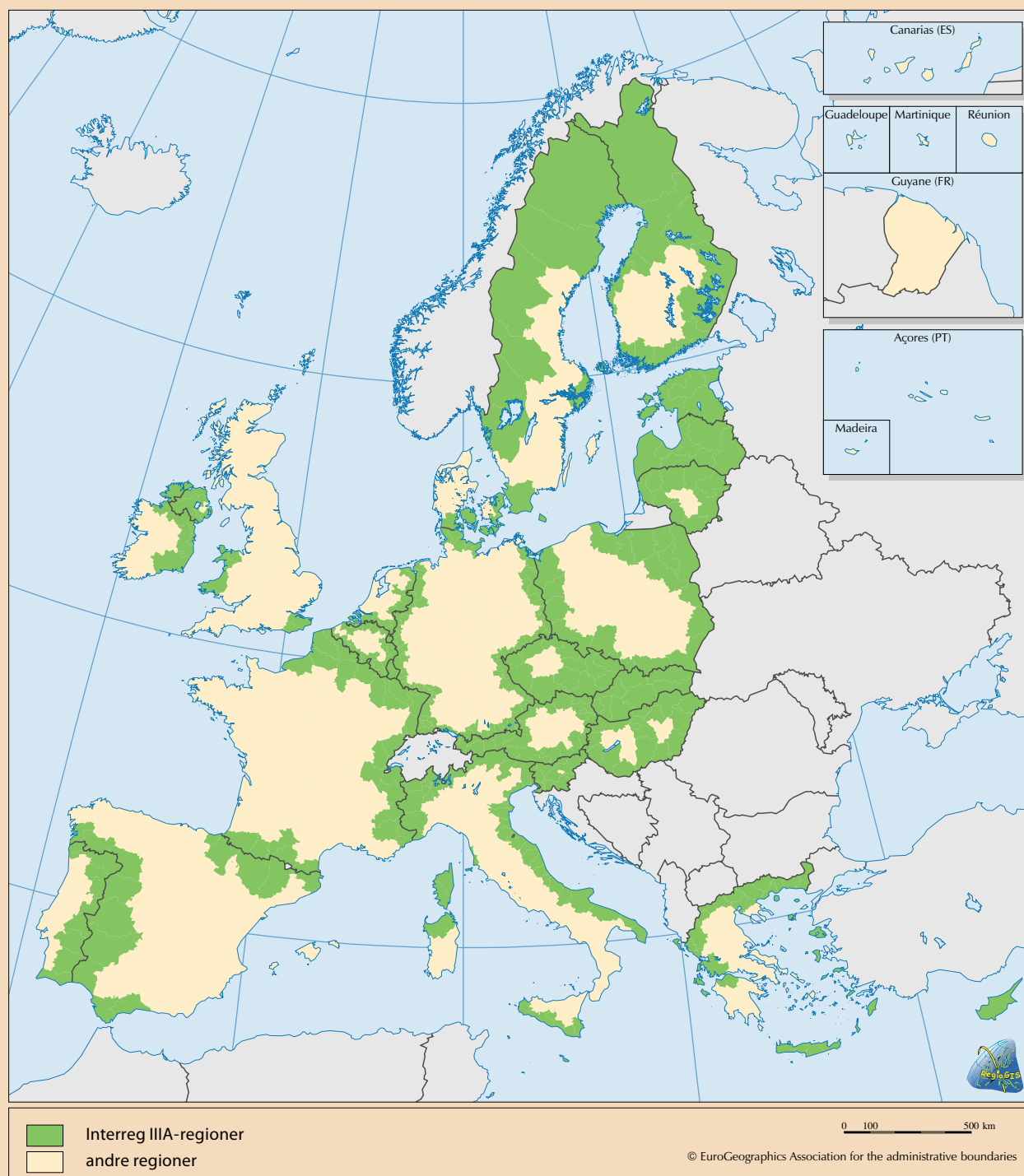
Nærmere oplysninger: www.interact-eu.net

⁽¹⁾ A Study of the Mid Term Evaluations of Interreg Programmes for the Programming Period 2000-2006. En elektronisk udgave og en formular til bestilling af den trykte udgave er tilgængelige på Interact's websted: www.interact-eu.net

⁽²⁾ I henhold til denne regel skal det årlige finansielle bidrag til et program, som fondene medfinansierer, være opbrugt inden udløbet af det andet år, efter at støtten bevilges (idet »n« er bevillingsåret). Ikke anvendte budgettilsagn bortfalder automatisk uden undtagelse.

Interreg IIIA: grænseoverskridende samarbejde

ITALIEN/SCHWEIZ

Udnyttelse af alpine kornsorter

Samlede omkostninger: 422 933 EUR
EU-bidrag: 93 745 EUR

»Formålet med dette samarbejde mellem den autonome provins Bolzano og det franske kanton Grisons er at foretage en opgørelse over viden, knowhow og dyrkningsområder karakteristiske for de lokale kornsorter. Projektet omfatter desuden en sammenligning af disse afgrøder i de to regioner, en kvalitativ analyse og fremstilling af endogene afgrøder, der er interessante fra et jordbrugsmæssigt synspunkt, for at føre dem tilbage i det lokale landbrug og bevare denne del af den biologiske arv i dalene. Lokalbefolkningen orienteres om betydningen af disse lokale afgrøder gennem oplysningskampagner, konferencer og en omrejsende udstilling.«

Josef Dalla Via, leder af centeret for land- og skovbrugseksperimenter i den autonome provins Bolzano
josef.dallavia@provinz.bz.it

PAMINA

Ungdomsnettet Pamina

Samlede omkostninger: 240 000 EUR
EU-bidrag: 120 000 EUR

»Der er oprettet et samarbejdsnet for at øge antallet af grænseoverskridende kontakter og partnerskaber mellem unge og ungdomsorganisationer i det fransk-tyske samarbejdsområde »Pamina« (Südpfalz, Mittlerer Oberrhein og Nord-Alsace). »Réseau Jeunesse Pamina«/»Jugendnetzwerk Pamina« er opbygget omkring et centralt beliggende samlingssted, der er forbundet til tre lokale centre. Disse iværksætter konkrete samarbejdsprojekter for unge, afholder fælles aktiviteter og udvekslinger, giver adgang til finansieringsmuligheder osv. En mere generel målsætning er at styrke og uddybe relationerne mellem indbyggerne på begge sider af grænsen, ikke blot de unge.«

Jörg Saalbach, Det tekniske sekretariat for Interreg IIIA-programmet Pamina
Joerg.saalbach@regio-pamina.org
www.paminaj.net

ØSTRIG/TJEKKIET

Besøgscenter i naturpark

Samlede omkostninger: 2 797 904 EUR
EU-bidrag: 1 398 951 EUR

»Thaya-dalens nationalpark, der blev oprettet i 2000, er den østrigske forlængelse af nationalparken i Podyji, der åbnedes i Tjekkiet i 1991. Projektet har ikke blot til formål at beskytte naturen, men fungerer også som et lokalt udviklingsinstrument gennem de turistmæssige afkast, som parken genererer. I centrum af dette initiativ er et besøgscenter, som er konstrueret i parken. Det er udstyret med materialer og udstyr, som er både underholdende og velegnede til undervisningsformål. Den besøgende har derved mulighed for at lære, hvordan landskabet har udviklet sig gennem tiden og naturens kredsløb, parkens økologi samt en grænseoverskridende aktion, der handler om miljøbeskyttelse. Målgrupperne er såvel børn og unge som naturinteresserede og forskere.«

Martha Schober, Nationalparken Thayatal Ges.m.b.H.
office@np-thayatal.at
www.nppodyji.cz/_E_PODYJ.HTM

IRLAND/WALES

Hjælp til folk med indlæringsvanskeligheder

Samlede omkostninger: 911 000 EUR
EU-bidrag: 683 250 EUR

»Hovedformålet med projektet Pacts (Partners Collaborating in Training for individuals with Specific learning disabilities) er at uddanne lokalbefolkningen og at finde metoder til at identificere og hjælpe folk med indlæringsvanskeligheder i Wales og i det østlige Irland. Det gælder således om at anvende undervisningsmetoder, der kan hjælpe disse personer til at opnå adgang til videregående uddannelser og derved forbedre deres chancer for at finde en meningsfuld beskæftigelse. Projektet, der har været i drift i over et år, har givet anledning til praktikantophold, hvor folk fra uddannelsesinstitutioner, foreninger og arbejdsformidlinger fra begge sider af Det Irske Hav har kunnet udveksle god praksis. Pacts-teamet har desuden iværksat et fjernundervisningsprogram, der kontaktes via et websted og en cd-rom. Der er endvidere organiseret fælles erhvervsuddannelser.«

Amanda Kirby (Wales) og **Mary Meaney** (Irland) projektmedarbejdere
Mary.Meaney@itb.ie ; amanda.kirby@btinternet.com
www.pactsproject.com

Finland/Rusland

Euregio Karelia:
EU/Rusland-samarbejde i praksis*Marko Ruokangas, sekretariatschef for naboskabsprogrammet »Euregio Karelia«*

Samarbejdsområdet »Euregio Karelia«, der ligger på begge sider af den finsk-russiske grænse over en strækning på 700 km, omfatter tre finske regioner (Kainuu, Nordkarelia og Oulu) og den russiske republik Karelia.

Det var først, da Finland tilsluttede sig EU i 1995, at dets regioner kunne iværksætte et samarbejde med deres russiske naboer. Indtil omkring 1991 var grænsen lukket, og selv efter det sovjetiske regimes fald var der kun meget begrænset kontakt mellem indbyggerne. Det var på den baggrund, at Interreg IIA-programmet Karelia (1995-1999) banede vejen for nye kontakter henover grænsen. Det mest håndgribelige resultat af denne første Interreg-fase var etableringen af kontakter på forskellige niveauer.

Sidst i 90'erne besluttede de berørte regioner at uddybe deres forbindelser ved at oprette et samarbejdsforum betegnet »Euregio Karelia«, hvorunder de store linjer i det grænseoverskridende samarbejde blev fastlagt.

Forberedelsen af Interreg IIIA Karelia (2000-2006), der omfatter aktiviteterne på den finske side, begyndte på samme tidspunkt som det grænseoverskridende samarbejdsprogram for den russiske republik Karelien. De to udgør i fællesskab programmet »Vores fælles grænse«, som repræsenterer et første arbejdsgrundlag for Euregio Karelia.

Euregio Karelia foreslog over for Europa-Kommissionen at lancere en pilotaktion, der omfattede finansiering af såvel interne som eksterne aktioner. Initiativet startede imidlertid for tidligt, og det var nødvendigt at vente til 2004, hvor EU omdannede Interreg-programmerne ved de ydre grænser til »naboskabsprogrammer«, der både finansierer aktioner i og uden for EU. Samtidig er der sket en tilnærmelse mellem EU-programmet og det mere politisk anlagte forum Euregio Karelia. Selv om naboskabsprogrammet styres separat fra et rent juridisk synspunkt, har det antaget navnet »Euregio Karelia«, der er forholdsvis velkendt.

Unge samles i Koli i forbindelse med mødet
»Euregio Karelia 2000+«

Samarbejdet har en betydelig indvirkning på udvikling og beskæftigelse på lokalt og regionalt niveau. De to programmer har indtil videre bidraget til at gennemføre ikke mindre end 350 projekter, lige fra en simpel modernisering af en grænsepost til langt mere ambitiøse aktioner som for eksempel beskyttelse af den kulturhistoriske arv. Et godt eksempel er samarbejdet mellem nationalparkerne Oulanka (Finland) og Paanajärvi (Rusland). Projekterne giver pote i form af direkte arbejdspladser, men hvad der er endnu vigtigere er de indirekte afkast, der giver anledning til andre former for samarbejde.

Initiativet har gjort det muligt at etablere gode relationer med vore russiske naboer, men også mellem de tre deltagende finske regioner. Deres individuelle karakteristika betyder, at de alle kan bidrage på forskellig vis til samarbejdet med Rusland, men de har samtidig en fælles vision.

Grunden er således lagt for et samarbejde mellem EU og Rusland for de nordiske områder, og her har programmerne antaget hele deres konkrete betydning. Den store målsætning for fremtiden er at bringe disse aktiviteter nærmere hinanden på politisk niveau. Det strategiske EU-Rusland samarbejde med sine fire fælles områder samt initiativet Northern Dimension repræsenterer det politiske grundlag for samarbejdet. De kan samtidig lægge en strategisk ramme for fremtidige grænseoverskridende programmer ved EU's ydre grænser.

For mange indbyggere har der gradvist udviklet sig samarbejdskultur i dagliglivet. Det grænseoverskridende samarbejde er blevet en fast del af regionaludviklingen, om end alle muligheder endnu ikke er udnyttet. Den største udfordring er i dag at inddrage de unge i samarbejdet og der er i den forbindelse iværksat en række lovende initiativer.

At forvalte et grænseoverskridende samarbejde er i øvrigt en krævende opgave. Programsekretariatet stilles løbende over for nye udfordringer, der strækker sig fra praktiske gennemførelsesspørgsmål til forhold vedrørende EU's udenrigspolitik. Netsamarbejdet har også åbnet op for nye perspektiver. Det har vist, at de grænseoverskridende problemer er mere eller mindre de samme overalt, og at der findes en underliggende vilje til at mindske den såkaldte grænseeffekt. Men er det ikke en af EU's grunde til at eksistere?

Nærmere oplysninger:

www.euregiokarelia.fi

Interreg IIIA Frankrig/Spanien på tværs af Pyrenæerne

Bjergene er ingen hindring

De vanskeligt fremkommelige Pyrenæer danner en barriere, der længe har holdt Frankrig og Spanien adskilt. De lokale befolkningsgrupper har ikke desto mindre altid formået at overvinde denne hindring, og der er mange erhvervsmæssige, politiske, sociale og kulturelle forbindelser, der knytter de to bjergsider sammen. Spaniens indtræden i EU og landets hastige udvikling, konvergensen af de to landes økonomier kombineret med en lang række samarbejdsprogrammer har bidraget væsentligt til at styrke udvekslingerne hen over grænsen. Denne tendens bidrager Interreg til at formalisere og drive fremefter.

Deltagere i Isard-projektet, som har til formål at udveksle seismiske oplysninger mellem Spanien og Frankrig

»Vi er gået fra et følelsesbetonet og ideologisk samarbejde til et effektivt og fordringsbaseret samarbejde«. Jean Lavie, fransk medarbejder ved »det grænseoverskridende observatorium for beskæftigelse«, har fundet en elegant måde at karakterisere selve essensen af dette Interreg-projekt på. Projektet afholdes af den tværregionale fagforening Pirineos-Eje Atlántico-Huesca og otte franske og spanske partnerfagforeninger i grænseområderne Aquitaine, Baskerlandet, Navarra og Aragón. »For de kvinder, der krydsede højderne for at arbejde i badeskofabrikkerne i det 19. århundrede, er strømmen af arbejdskraft over Pyrenæerne aldrig gået i stå; den er snarere taget til. Alene mellem Bayonne og San Sebastian har man for nylig optalt 3 500 grænsearbejdere: 2 000 spaniere, der arbejder i Frankrig, og 1 500 franskmænd, der arbejder i Spanien. Det meget brogede arbejdsmarked har vidt forskellige regler på mange forskellige områder — arbejdsret, uddannelse, anerkendelse af kompetencer osv. — alt efter om man er nord eller syd for Pyrenæerne.« Dette er baggrunden for idéen om at oprette det

grænseoverskridende beskæftigelsesobservatorium. Observatoriet har tre mål: at indsamle komparative statistikker og undersøgelser, der er opgjort på begge sider af grænsen, at gøre brug af indikatorer, der kan opfylde lønmodtagernes behov, at stille alle de behandlede oplysninger til rådighed for de offentlige myndigheder. Dette projekt har modtaget en finansiering på 247 750 EUR (hvoraf EFRU har bidraget med 93 000) og er både med hensyn til formål og indhold en god illustration af det initiativ, som Interreg IIIA Frankrig/Spanien har afholdt i flere år.

Dette grænseoverskridende program omfatter begge sider af Pyrenæerne, et område på godt 70 000 km², der har over 4,7 millioner indbyggere. Interreg IIIA Frankrig/Spanien, der har et budget på cirka 172 mio. EUR (heraf 86 mio. fra EFRU), skal inden udløbet af 2006 have iværksat cirka 250 projekter, alle fællesafholdte projekter inden for et stort antal områder fra store infrastrukturer (veje, tunneler) til små projekter, som afholdes af kommuner, foreninger eller virksomheder, »selv om de

grænseoverskridende indgreb til fordel for erhvervslivet meget hurtigt støder på konkurrenceproblemer», understreger Jean-Marie Blanc, direktør i afdelingen for europæiske fonde og grænseoverskridende samarbejde i regionen Aquitaine, der fungerer som programmets forvaltningsmyndighed.

»Vi har deltes om vores særlige karakteristika ved at spørge os selv: »Hvilke forskelligheder kan være til gavn for naboen?« Victor Lacambra koordinerer det første samfundsprojekt, der er finansieret af Interreg IIIA Frankrig/Spanien. Projektet hedder »PortilHon« fra navnet på den høj, der ligger mellem Benasque og Luchon og forbinder regionerne Aragón og Midi-Pyrénées. I henhold til projektets initiativtagere dækker »PortilHon« med et stort H midt i navnet både over de opstandere, der anvendes til at score i rugby efter et forsøg, og »H« i »Handicap«. Portil-Hon støttes rent faktisk af to forbund af organisationer for handicappede — CADIS-Huesca i Spanien og APAJH31 i Frankrig ⁽¹⁾ og har til formål at forbedre levevilkårene for handicappede og deres familier gennem fem temaer knyttet til handicappedes oplevelser: fritid, integration i arbejdslivet, grund- og erhvervsuddannelse, alderdom samt adgangsmuligheder og retsbeskyttelse. »Vi lærer meget af hinanden«, fortsætter Victor. »Da vi ville etablere et samarbejde mellem fire feriecentre, der var tilpasset handicappede, blev vi konfronteret med to tilsyneladende modstridende fremgangsmåder. I Spanien oplærer man dem, der arbejder med handicappede, i at afholde fritidsaktiviteter for handicappede. I Frankrig gør man det modsatte. Her foretrækker man at oplære dem, der arbejder med fritidsaktiviteter, i at modtage handicappede. De to angrebsvinkler er i sidste ende temmeligt komplementære, og det har været en berigende oplevelse at føre dem sammen.«

Central styring på den ene side af Pyrenæerne, selvstyre på den anden

Hvis man skal tro administratorer og projektinitiativtagere, handler grænseoverskridende samarbejde først og fremmest om konfrontation mellem forskellige former for arbejdspraksis mellem kulturer, ja, mellem systemer, der ofte er vidt forskellige, fordi de udspringer af en forhistorie, et samfund, en særlig måde at gøre tingene på og af forskellige behov. Det er ikke så meget sproglige forskelle, men i højere grad forskelle i institutionel praksis og administrativ kultur, som samarbejdspartnerne oftest lægger til grund. Og i tilfældet Frankrig/ Spanien er forskellene særlig store, da de anvendte modeller for politisk organisation ligger meget fjernt fra hinanden med en meget markant centralisering på den franske side og en meget udtalt regionalisering på den spanske.

Administrerende direktør for dansekompaniet »Ballet Biarritz«, der også er en af fortalere for det af Interreg støttede »Centre chorégraphique transfrontalier« (grænseoverskridende koreografiske center), Filgi Claverie, sammenfatter den almindelige opfattelse: »Den franske administration ses ofte som et system, der er jakobinsk, pyramideformet og bureaukratisk. Beslutningscentrenes nærhed og det udprægede selvstyre i Spanien, særlig i Catalonien og Baskerlandet, giver plads til

større fleksibilitet og kreativitet. Det må til gengæld vedkendes, at de franske traditioner for kulturel udvikling og flerårig planlægning er betryggende for projektfinansieringen. På den spanske side laves der kun årsbudgetter med risiko for, at der jævnligt sættes spørgsmålstegn ved projekterne.«

»Det administrative samarbejde er en af de stærke sider ved vores program. Man lærer en hel masse. Denne dimension var langt mindre udtalt under Interreg II«, fastslår Amaia Urta-sun, delegeret ved regionalrådet i Aquitaine. Programmet omfatter et stort antal institutionelle partnere. På den franske side: staten, tre regionalråd (Aquitaine, Midi-Pyrénées og Languedoc-Roussillon), fem departementsråd (Pyrénées-Atlantiques, Hautes-Pyrénées, Ariège, Haute-Garonne, Pyrénées-Orientales) og DATAR ⁽²⁾. På den spanske side: centralregeringen (betalingsmyndigheden) og fem autonome samfund (Baskerlandet, Navarra, Aragón, Catalonien, La Rioja).

Partnerformænd

»Dette store antal partnere og egnens størrelse ansprede os til at oprette tre »tekniske enheder«, forklarer Michaël Lapoirière, der også er delegeret for Interreg. »Den tekniske enhed i den østlige del varetages af Cataloniens regering, i den centrale del af Pyrenæerne af Aragóns regering og i den vestlige del af departementsrådet i Pyrénées-Atlantiques. Derudover har hvert projekt en ledende partner, der er vores vigtigste kontakt med ansvar for projekt gennemførelsen.«

»Begrebet »ledende partner«, som vi har måttet formalisere, gør det nødvendigt at oprette egentlige partnerskaber«, forklarer Jean-Marie Blanc. »Interreg III er ægte samarbejde, som i modsætning til Interreg II vedrører projekter, der er rigtige fællesprojekter og altid omfatter begge sider af Pyrenæerne.«

Et særlig illustrativt eksempel på denne fælles fremgangsmåde er projektet »Pirineo vivo«, der har modtaget en finansiering på

Ørnegribben finder næring i ben, som den taber fra en højde af 50 til 100 meter.

⁽¹⁾ CADIS-Huesca: Coordinadora de Asociaciones de Discapacitados de Huesca (koordinering af foreninger af handicappede i Huesca). APAJH31: Association Pour Adultes et Jeunes Handicapés de Haute-Garonne (forening for voksne og unge handicappede i Haute-Garonne).

⁽²⁾ Délégation à l'Aménagement du Territoire et à l'Action Régionale (delegation for fysisk planlægning og regional aktion), der er et koordinerende organ for den politik for fysisk planlægning, som føres af den franske stat.

Fuensanta (Aragón): restaurering af et kapel under projektet »Continua Pirineum«

3,11 mio. EUR, heraf 49 % fra EFRU. Det går ud på at etablere en fælles forvaltning for bjergområderne og supplere EU's regelsæt med en lokal fælles indsats over for miljøproblemer. Beskyttelse af ørnegribben (*gypaetus barbatus*), en stor benbrydende rovfugl, der betragtes som et stærkt symbol på Pyrenæernes dyreliv og er valgt som en strukturerende model for samarbejdet, der er indrettet i tre temanet (miljøtilsyn, miljøuddannelse og beskyttelse af artsrigdommen). »Ved at iværksætte et grænseoverskridende initiativ med samtlige aktører (jægere, opdrættere, skovfogeder, politikere, bjergvandrere, naturforkæmpere, lærere osv.) i det område, hvor ørnegribben holder til, og gennem en bedre forståelse af de enkelte gruppers behov, ønsker vi at foretage en lokal tillem্পning af miljøhensynene og afholde effektive foranstaltninger for at sikre bevarelsen af Pyrenæernes natur«», forklarer Juan Faure, projektkoordinator for Aragóns regering. Regeringen samarbejder med »Ligue pour la protection des oiseaux« (LPO, Frankrig) og »Fundación para la conservación del quebrantahuesos« (FCQ, Spanien) samt cirka 60 andre partnere på begge sider af grænsen.

Den lokale turistservice i distriktet Sobrarbe (15 spanske kommuner) er hjemmehørende i Ainsa (Aragón) i den samme borg, som huser det enestående FCQ-økomuseum om ørnegribben. De afholder projektet »Continua Pirineum« (48 kommuner og 3 franske kantonner) i samarbejde med fagforeningen af arbejdere og arbejdsgivere i Vallée d'Aure og i Louron. Projektet går ud på at etablere et netsamarbejde mellem landboturismen på begge sider af Pyrenæerne (oprette turistcentre på begge sider, et fælles websted osv.) og samtidig benytte de gamle bjergveje hen over grænsen som en del af »den romerske kunstvej« og »den gamle handelsvej«. Fårestalde, klosterherberg (hospices de Saint-Jacques), tilflugtssteder for smuglere og små landejendomme er alle sat i stand.

Risikoforebyggelse og forslagskraft

Blev der sagt »tilflugtssted«? Indbyggernes sikkerhed er et andet tema, som bragte de to sider af Pyrenæerne sammen og oven i købet har mobiliseret Interreg og nationale og regionale offentlige institutioner på meget højt niveau.

I Barcelona samarbejder Institut Cartogràfic de Catalunya (ICC) med det franske Bureau de Recherches Géologiques et Minières (BRGM) og fire andre partnere i projektet ISARD (Information Sismique Automatique Régionale de Dommages — automatisk regional information om seismiske skader), der først og fremmest har til formål, som en af dens medarbejdere Agnès Lladós udtrykker det, »at indsamle både forebyggende og umiddelbart anvendelige data om seismiske risici i Pyrenæerne uden forvrængning og med tilknytning til grænsen og på effektiv vis overføre dem i realtid til lokale nødtjenester og krisecentre.« ISARD-partnerne har et Interreg-budget på 1,645 mio. EUR og arbejder på fire foranstaltninger: sammenlægning af jordskælvszoner i Pyrenæerne, gennemførelse af jordskælvsscenerier, udvikling af et automatisk skadesvurderings-system samt informationsformidling.

Projektet »Sécurité Urgences Pyrénées/Seguridad y Urgencias en los Pirineos (SUP)«, som afholdes under ledelse af MEDES, det franske institut for rummedicin og -fysiologi, omfatter nødhjælp i bjergene, telemedicin og risikoforebyggelse. Man gjorde blandt andet brug af de seneste fremskridt inden for teknologien med en prototype på en håndkuffert indeholdende en minicomputer, en satellittelefon og transportérbart medicinsk apparatur. Håndkufferten kan anvendes af læger og nødhjælpspersonale til at yde førstehjælp ved ulykker i bjergene, men også i nødstilfælde til indbyggerne i bjergegne, der er isoleret eller bor fjernt fra lægehuse på begge sider af grænsen. »Der arbejdes på at reducere håndkuffertens indhold yderligere«, siger Francisco Rojas fra det teknologiske institut i Aragón, en af de ti SUP-partnere. »I mellemtiden har projektet allerede påvirket lovgivningen. I Aragón kan de paramedicinske aktører og nødhjælpspersonalet nu udføre opgaver, som førhen var forbeholdt lægestanden.«

SUP er et eksempel på, hvor stor indvirkning Interreg's forsøgsbaserede og europæiske karakter har på fremsættelsen af lovforslag. Der er mange grænseoverskridende projekter, som har til formål at udvikle love og akter. PortilHon-projektets partnere fra Aragón taler med inspiration fra fransk lovgivning til fordel for at sænke pensionsalderen for handicappede i Spanien. I Albères-bjergene, et område på den fransk-spanske grænse i den østlige ende af Pyrenæerne, hvor hesten er en vigtig del af dagliglivet, arbejder foreningen bag Interreg-projektet »L'Albera, memòria i terra« (Albères, Minder og Jord), der har til formål at indsamle Cataloniens mundtlige historie, på gennem projektet at opnå betegnelsen »UNESCO World Heritage Centre« under kriteriet »Cultural Landscape«. »Den anerkendelse, der opnås gennem Interreg, er en slags garanti«, mener Brigitte Castell, projektkoordinator. Dette synspunkt deler Filgi Claverie fra Ballet Biarritz: »Det europæiske flag på vores plakater fungerer som et kvalitetsmærke. Selv hvis de finansielle ressourcer i sidste ende forsvinder, er det bydende nødvendigt, at den europæiske støtte videreføres, og det er det, som Interreg giver mulighed for.«

Dagligdagen ligger ofte til grund for de projektforslag, der fremlægges. »Vi har fået mange forespørgsler, og de foranstaltninger, der oftest henvises til, svarer nøje til problematikken i vores område«, bemærker Laurence Hourcourgiray, delegeret ved departementsrådet for Pyrénées-Atlantiques. »Det er meget tydeligt ved de kulturelle projekter, men det gælder også andre aktioner som for eksempel projektet »Bizia« (Livet), der drives af fem foreninger, heriblandt Médecins du Monde. Hver weekend passerer tusindvis af unge grænsen for at gå på disko-

Biarritz-balletten optræder.

tek eller deltage i vilde fester. Der er alle mulige former for stofmisbrug, og ulykker er hyppigt forekommende, af og til med dødelig udgang. Første del af projektet går ud på at mindske risikoen ved sådanne fester. Særlige teams tager kontakt til stofmisbrugerne for at give dem information og sikre, at de gør mindst mulig skade. Anden del af projektet går ud på at oprette et »hygiejnisk konsumeringssted« i Bilbao, det største i Spanien.« Bizia betragtes som et særlig nyskabende projekt fra et europæisk synspunkt og modtager 1,75 mio. EUR i Interreg-finansiering, hvoraf halvdelen kommer fra EFRU.

Tid og metode

»Globaliseringen eller i det mindste den internationale økonomi begynder, når man krydser grænsen. Det er grunden til, at Interreg er et særdeles velegnet instrument til vores formål«, siger Xavier Farriols Sender, vicegeneraldirektør for almen og erhvervsmæssig uddannelse i Cataloniens undervisningsministerium. Det er ministeriets tjenester, der afholder Interreg-projektet »Grænseoverskridende erhvervsuddannelse«, der har til formål at udvikle samarbejdet mellem de catalanske og franske erhvervsuddannelses- og erhvervsvejledningssystemer. Projektet er baseret på en analyse af ligheder, forskelle og behov (der er udgivet adskillige undersøgelser i bogform), men indebærer også udvekslinger (i form af territoriale seminarer) mellem folk fra erhvervsuddannelserne. Dertil kommer helt konkrete erfaringer vedrørende erhvervsmæssig mobilitet, der indtil videre har omfattet 60 unge med et lavt kvalifikationsniveau. Franske kokke i praktik deltager i et tre ugers praktikantophold i Catalonien, mens deres catalanske kolleger har en tilsvarende oplevelse i regionen Toulouse. »Det var ikke helt ligetil«, fortæller Angels Font Burés, der stod i spidsen for projektet. »De franske praktikanter arbejder på kontrakt for en arbejdsgiver, hvilket ikke er tilfældet med catalanerne, der har en uddannelsesmæssig status. Heldigvis har restauratørerne spillet med og accepteret at undvære deres praktikant under opholdet.«

Xavier Farriols Sender understreger vigtigheden af, at samarbejdsprocessen varer længe nok: »Interreg har givet os masser

af tid, og det er meget vigtigt. For det første skal man lære de øvrige partnere at kende. Det optager let hele det første år. Dernæst er det vigtigt, at man kan have sikkerhed for fortsatte relationer mellem deltagerne. Vi kom for eksempel galt afsted med en lignende aktion i frisørsektoren, fordi den nye franske samtalepartner var dårligt informeret...«

Joan Luria i Pagès, der er leder af Interreg IIIA-programmet Frankrig/Spanien, teknisk enhed Øst, beskriver forslaget i generelle vendinger: »Interreg er for projektets initiativtagere bevidst på, at det er muligt at gennemføre et langsigtet samarbejde.«

»Der er stadig en smule træghed i driften«, bemærker Jean-Marie Blanc, »men i det store hele synes jeg, at vi kan være tilfredse med den opnåede fremgang. Vi har måttet bruge godt et år på at tilkøre projektet. Antallet af forespørgsler har været ganske overraskende. Operatørerne var ellers klar til start, men vi måtte sænke tempoet en smule. Der opstod dog ingen problemer, som vi ikke allerede havde forudset. De problemer, som vi stødte på — reorientering af målene, initiativtagernes kompetence osv. — er forhold, der må imødegås i alle projekter og programmer. Det grænseoverskridende samarbejde giver kun ganske få komplikationer. Hvad der rigtigt betyder noget, er den handlingsvilje, der findes regionerne imellem til gavn for projekternes initiativtagere. Det gælder om at være beskedene, men ambitiøse. At foretage en realistisk diagnostik, at handle på realistisk facon, og samtidig holde sig inden for de »ideelle« mål, som Kommissionen har formuleret. Kommissionens rolle er ikke overraskende at sætte ambitionsniveauet så højt som muligt. Dernæst fordres der en metode, som kan skabe et godt samarbejde og danne grundlag for systematiske aftaler om alle de centrale spørgsmål. Endelig gælder det om at være kreativ og kunne frigøre sig fra den forhåndenværende administrative kultur.

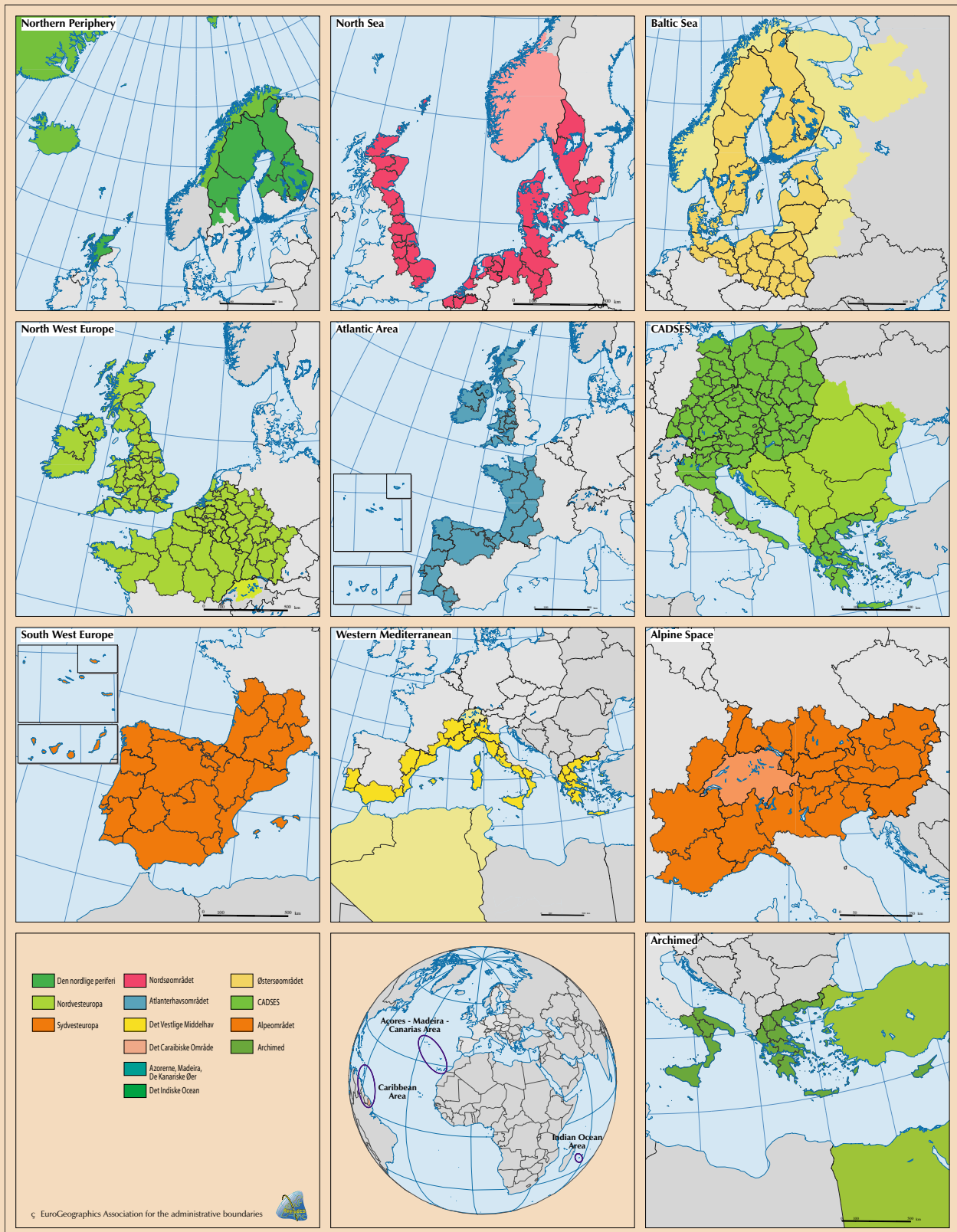
Nærmere oplysninger: <http://aquitaine.fr>

PortilHon-projektet: festlige sammenkomster for at forbedre handicappedes levevilkår

Interreg IIIB: transnationalt samarbejde

ALPEOMRÅDET

AlpEnergyWood: træ som energikilde

Samlede omkostninger: 1 831 700 EUR
EU-bidrag: 851 000 EUR

»Hovedformålet med projektet »AlpEnergyWood« er at anvende den viden og gode praksis, som fagfolk, lokale myndigheder og almindelige borgere fra de regioner i Alpeområdet har opbygget, i forbindelse med markedsføring af en lokal energikilde, energitræ. Projektet går blandt andet ud på at samle de forskellige aktører og give dem adgang til den eksisterende viden om et givent emne via et websted, at gøre den brede offentlighed bekendt med denne form for vedvarende energi, at undersøge muligheden for at have en træindustri, der er orienteret mod energiproduktion og lægge grunden for en faguddannelse på dette område under anvendelse af avanceret kommunikationsteknologi.«

Frédéric Douard, direktør for ITEBE (Institut technique européen du bois-énergie)
frederic.douard@itebe.org
www.alpenergywood.org

CADSES

Lhasa: genoplivning af boligkomplekser

Samlede omkostninger: 1 801 220 EUR
EU-bidrag: 1 122 512 EUR

»De store boligkomplekser kan også spille en vigtig rolle i udviklingen af konkurrencedygtige storbyer og regionale bycentre. Formålet med Lhasa-projektet er på grundlag af integrerede udviklingsplaner at støtte initiativer, der forbedrer de samfundsøkonomiske forhold i kvarterer med store boligkomplekser, og samtidig istandsætte og omlægge ubeboede bygninger til fritidsfaciliteter. Partnerne fra de deltagende lande vil få gavn af de erfaringer, som de tyske og italienske partnere allerede har indhøstet, ved fastlæggelsen af, hvilke kvarterer og investeringer der tillægges højest prioritet. Det tilstræbes at gøre de nye medlemsstaters små og store byer mere attraktive. De italienske og tyske partnere ønsker via pilotprojekter at udforme strategier til bekæmpelse af social udelukkelse og forværing af leveforholdene. Resultaterne formidles gennem samarbejdsområdet Cadses.«

Ansgar Tesch, Distriktet Marzahn-Hellersdorf (Berlin)
ansgar.tesch@ba-mh.verwalt-berlin.de

DEN NORDLIGE PERIFERI

Deserve: levering af serviceydelser i landdistrikter og fjerntliggende områder

Samlede omkostninger: 2 251 542 EUR
EU-bidrag: 1 642 811 EUR

»Deserve-projektet har til formål at udvirke, at modeller for levering af serviceydelser tilpasset landbomiljøet og fjerntliggende områder kan overføres mellem partnerregioner i Europas nordlige periferi. De enkelte regioner indarbejder således i deres respektive områder et basisprojekt, der helt eller delvist er baseret på en model, som allerede er efterprøvet af en partnerregion i et andet område. Der fokuseres i højere grad på modeller for serviceoverdragelse end på praksis, hvilke serviceydelser der tilbydes i de enkelte områder. Det er desuden hensigten at gå ud over de forskellige sektorer, så læresætninger fra én sektor kan overføres til en anden. Partnerne kan endvidere selv bestemme, i hvor høj grad bestemte modeller skal tilpasses lokale forhold.«

Helen Betts-Brown, projektkoordinator
Helen.Betts-Brown@scvo.org.uk

NORDVESTEUROPA

Noah: forebyggelse af oversvømmelser, fra vandforvaltning til krisestyring

Samlede omkostninger: 6 500 000 EUR
EU-bidrag: 3 250 000 EUR

»Klar og hurtigt informationsoverførsel er en nøgelfaktor ved forebyggelse af oversvømmelser. Det tysk-nederlandske partnerskab Noah er i færd med at udvikle en ny tværnational metode til at regulere situationer med højvande i Rhinen-Meuse-flodområdet ud fra to hovedprincipper: at byde hurtigst mulig, pålidelige og utvetydige svar på forespørgsler, når der er højvande i partnerområderne. Det er edb-varslingsystemet »Fliwas« (Flood Information and Warning System), som er blevet afprøvet i Köln, i Karlsruhe og i tre områder i Nederlandene. Det andet Noah-princip er mobilisering af »Flood Partnerships« mellem statslige instanser, diverse ikke-statslige aktører og borgerne. Hensigten er at involvere alle parter aktivt i styringen af vandniveauet og derved skabe opmærksomhed omkring alle de hensyn, der bør inddrages i planlægningen.«

Ludolph Wentholt, projektleder og **Bob Pengel**, Foundation for Applied Water Research (Fonden for anvendt vandforskning)
noah@stowa.nl
www.noah-interreg.net

CPMR (Conference of Peripheral Maritime Regions)

Intensivering af samarbejdet mellem regionerne

Philippe Cichowlaz, direktør for regionalpolitik og territorial langtidspanlægning ved CPMR (Conference of Peripheral Maritime Regions)

Det er i dag knap 15 år siden, at CPMR, der i dag forener cirka 150 regioner i EU og omkringliggende lande, blev grundlagt med henblik på at investere i samarbejde mellem regioner. Finansielle midler, metoder og projektvalitet indgår alle i det forløb, som har fundet sted, siden EFRU afholdt de første foranstaltninger på dette område. Denne intensivering har ansporet vores forening til at deltage i projekter, der ikke kom så hurtigt i gang, men til gengæld havde potentiale med henblik på at skabe en ny udviklingsdynamik. Det er baggrunden for, at CPMR deltager i tre strategiske projekter under Interreg III:

> **AMAT (Ateliers méditerranéens d'aménagement du territoire — Atelier for fysisk planlægning i Middelhavsområdet).** AMAT styres af regionen Provence-Alpes-Côte d'Azur i partnerskab med Institut de la Méditerranée og består af ni innovative Middelhavsregioner. Første skridt var at analysere nøjagtigt, hvilke betingelser der skulle opfyldes for at kunne føre en sådan politik ud i livet i de Middelhavslande, der indgår i EU, med henblik på at bane vejen for projekter med en stærk territorial karakteristisk (strukturerende) for den kommende programmeringsperiode. Derefter skal der udveksles god territorial praksis mellem de forskellige regioner for at klargøre aktioner, der vil være støtteberettigede under det fremtidige mål for europæisk territorialt samarbejde efter 2006, såsom forebyggelse af store risici, beskyttelse af kystegne, innovationsnet osv.

> **ASDP (Atlantic Spatial Development Perspective — Udviklingsordning for Atlanterhavsområdet),** der går ud på at udnytte mulighederne for at skabe en mere polycentrisk udvikling af Atlanterhavsområdet i henhold til principperne for ESDP (European Spatial Development Perspective). ASDP består af en snes Atlanterhavsregioner og er startet af vores langtidspanlægningsenhed i Porto. Projektet har til formål på baggrund af en analyse af samfundsøkonomiske, demografiske og miljømæssige tendenser, som kendetegner Atlanterhavsområdet, for det første at fremdrage *strategiske forslag* til såvel regionale og nationale som tværregionale og europæiske aktører

med henblik på at opnå en bedre strukturering af den atlantiske facade. Og for det andet at finde nogle samarbejdstemaer for de projekter, der afholdes efter 2006 med henblik på at kompensere for de strukturelle svagheder på dette område og gøre det mere attraktivt i forhold til mere centralt beliggende og konkurrencedygtige regioner. Der skal i den forbindelse afholdes et antal workshops, som vil få deltagelse af såvel institutionelle aktører (lokale og regionale myndigheder, via Konferencen af byer i Atlanterhavsbuen) som samfundsøkonomiske: universiteter og forskningscentre, regionale økonomiske og sociale udvalg via det TransAtlantiske Netværk, havnemyndigheder, virksomheder osv.

> For det tredje, et transversalt projekt, der er hengivet spørgsmål vedrørende **sikkerhed til søs**, som allerede er beskrevet i Inforegio Panorama nr. 15.

Vi har nærmere bestemt deltaget som eksperter i forskellige projekter, herunder »Baltic Palette«, der har givet anledning til en ivrig erfaringsudveksling, og et Interact-projekt. Vi er i øvrigt involveret i et nyt Middelhavsprojekt, »Stratmed-Medisdec«, der lanceredes i den igangværende programmeringsperiode. Projektet afholdes i regionen Latium og er delvist baseret på konklusionerne fra Amat-projektet.

Endelig er det projekt, som vi er mest optaget af, og som er af en helt særegen karakter, »Europe de la Mer« (Europa ved havet). Godt 30 regioner samarbejder med CPMR's generalsekretariat om at udarbejde en grønbog om Europas maritime dimension og regionernes rolle i den sammenhæng.

På baggrund af hidtil indhøstede erfaringer forventer vi for perioden 2007-2013 først og fremmest en styrkelse af fremtidige projekters strategiske karakter, idet den værditilvækst, der er forbundet med projekter af mindre omfang, opretholdes. Det betyder ikke nødvendigvis større budgetter, men en øget koordinering og inddragelse af de forskellige aktører i lokalområderne. En af de største problemer er at oprette egentlige partnerskaber mellem landene og mellem netværk af faglige og sociale aktører. Regionerne er nogle år foran i udøvelsen af deres kompetence på dette område. Vil det lykkes dem at intensivere samarbejdet og samtidig inddrage andre aktører? Det er det store spørgsmålstejn for den kommende periode.

Kontakt: philippe.cichowlaz@crpm.org

Internet: www.crpm.org

Forebyggelse af oversvømmelser er en af de opgaver, AMAT er beskæftiget med.

Emilie-Romagne (Italien)

Interreg i regionen
Emilia-Romagna**Lodovico Gherardi**, medlem af pilotudvalget Interreg IIIB CADSES, og**Michele Migliori**, koordinator for programmerne Interreg IIIB og IIIC (regionen Emilia-Romagna)

Regionen Emilia-Romagna har på baggrund af sine erfaringer med Interreg IIC mellem 1994 og 1999 været aktivt engageret i de tre Interreg III-linjer. Regionens kystprovinser deltager i linje A under det grænseoverskridende program Adriatic. Regionen deltager i linje B som støttemodtager under programmerne Cadses (Central European, Adriatic, Danubian, South-Eastern European Space) — hvor den er koordinator for de italienske regioner — og Medocc (Western Mediterranean). Emilia-Romagna er også Interreg IIIC-partner for område Øst.

Emilia-Romagne er i dag involveret i 120 samarbejdsprojekter svarende til en investering på 20 543 000 EUR fra EFRU med følgende fordeling: 15 grænseoverskridende projekter (heraf 8 som projektleder), 30 Cadses-projekter (heraf 10 som projektleder), 26 Medocc-projekter (heraf 3 som projektleder) og 49 Interreg IIIC-projekter (heraf 8 som projektleder). Blandt disse projekter er 58 introduceret af de territoriale myndigheder, mens de øvrige er introduceret direkte af de regionale myndigheder. Der er således oprettet 1 200 partnerskaber i 50 forskellige lande. Omkring 85 % af disse partnerskaber er offentlige eller private organer i EU-lande (heraf 75 % i de gamle og 10 % i de nye medlemsstater), mens 15 % udspringer af tredjelande, hovedsageligt på Balkan. Emilia-Romagna deltager desuden i Interact-programmet som projektleder for projektet RE-ACT (REgional ACTors in Interreg cooperation).

Størstedelen af projekterne er interventioner i sektorer, der er direkte tilknyttet territoriale udviklingspolitikker. Miljøet er det område, som er bedst dækket, med 32 projekter. Forureningsbekæmpelse af enhver art og bæredygtig forvaltning af ressourcer — både til lands og til vands — er to markante temaer i den sammenhæng. Mobilitet og logistik er et andet vigtigt interventionsområde (13 projekter). Her drejer det sig om at udvikle og formidle nyskabende metoder for at forvalte transportstrømmene for varetransport på den mest rationelle facon. Fra et strategisk og politisk synspunkt er lokaludvikling (12 projekter) og fysisk planlægning (10 projekter) også med helt fremme. Regionen Emilia-Romagna forsøger i sin aktion at inddrage resultaterne af de undersøgelser, der er afholdt under Orate-programmet, og har dermed en komplet »værktøjskasse« til fysisk planlægning i regionen.

Det konstateres, at Interreg vækker stigende interesse på såvel lokalt som på regionalt niveau. Muligheden for at oprette partnerskaber med fjerntliggende og helt forskellige strukturer og institutioner og udveksle erfaringer i international skala har ansporet regionale myndigheder til at forbedre kvaliteten af deres ydelser. Tilsvarende er

man på vej væk fra en »lokal« vision, der kun i begrænset omfang påvirkes af samarbejdets værditilvækst, i retning af en stigende opmærksomhed over for vækstmuligheder, der baner vej for internationale relationer. Det skal i den forbindelse understreges, at næsten alle partnere og samtlige projektkoordinatorer, der har vundet TIDLIGERE udbudsrunder, indgiver en ny ansøgningsdossier for de kommende projektudbud på trods af de store vanskeligheder, som forvaltningen af et Interreg-program indebærer. Det vil sige, at værditilvæksten af det internationale samarbejde efter disse partners meninger overstiger problemerne, men også at de har tilegnet sig erfaringer, som gør dem bedre rustet til at imødegå problemerne på ny.

Regionen Emilia-Romagnas hovedsæde i Bologna

Til dette programmeringsmål har de tjenester, der er berørt af de EU-programmerne⁽¹⁾ gjort optimal brug af tilgængelige ressourcer til ledsagelse af de regionale aktører, der medvirker i Interreg-projekterne, og opfyldt de voksende lokale forventninger. Der gøres også en indsats for at forbedre koordineringen både i og uden for de regionale myndigheder, så de kan fungere som en »one-stop-shop« for det europæiske samarbejde til gavn og glæde for alle de regionale aktører.

De erfaringer, der indhøstes gennem deltagelse i Interreg III-initiativet er et værdifuldt reservoir af knowhow for den næste etape af det territoriale europæiske samarbejde, der begynder i 2007 med den nye strukturfondsprogrammering og de nye naboskabsprogrammer.

Nærmere oplysninger:

http://www.regione.emilia-romagna.it/wcm/infoagenda2000/sezioni/sez_iniziativa_comunitarie/interregIII

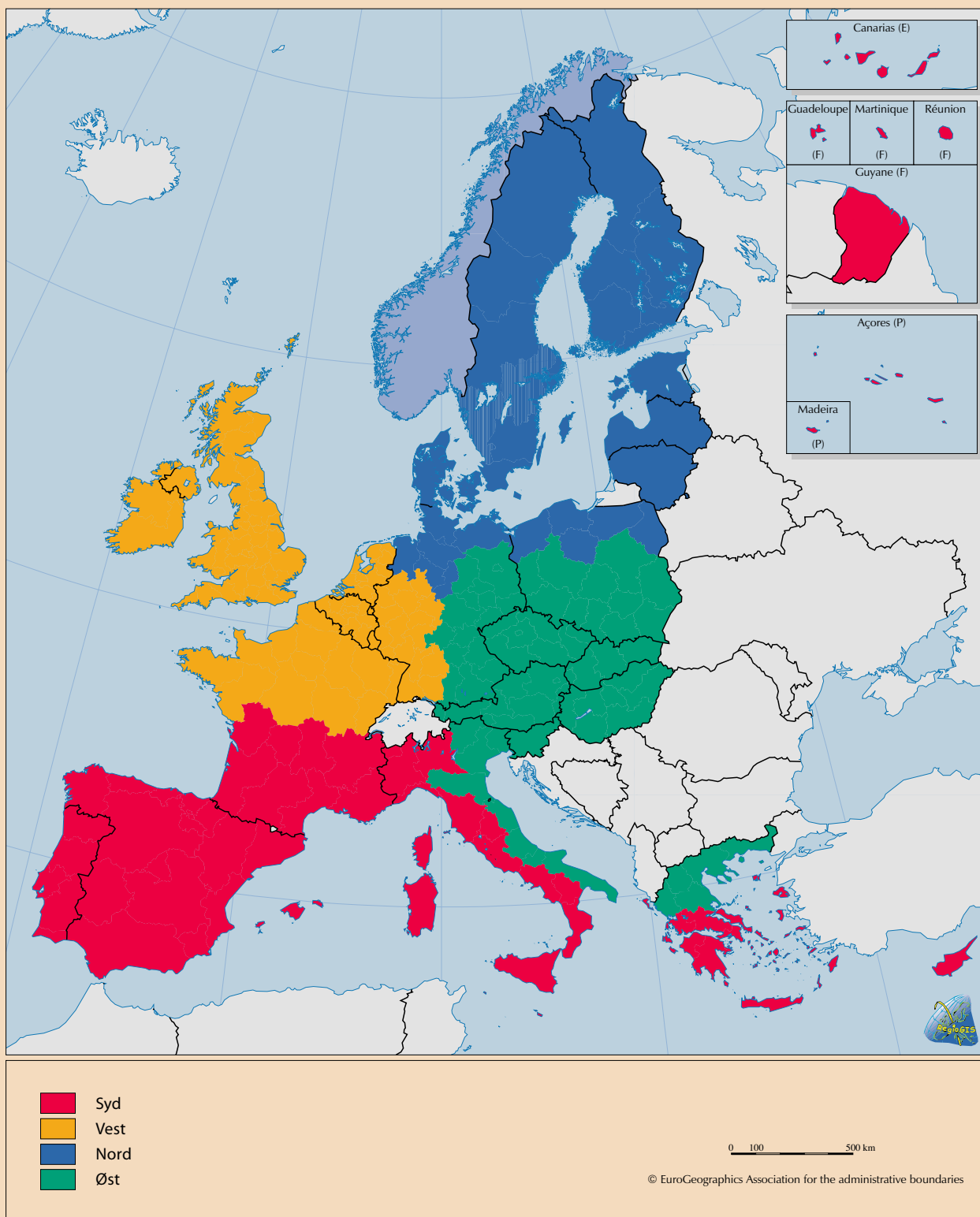
Kontakter:

lgherardi@regione.emilia-romagna.it
mmigliori@regione.emilia-romagna.it

(1) Direzione Generale Programmi e Intese, Relazioni Europee e Cooperazione Internazionale (Generaldirektoratet for programmer og aftaler, europæiske relationer og internationalt samarbejde).

Interreg III C: transregionalt samarbejde

NORD

Stiment: nyskabende metoder til opstart af virksomhed

Samlede omkostninger: 3 400 000 EUR
EU-bidrag: 2 050 000 EUR

»Projektet Stiment (STIMulating new ways of ENTrepreneurship) har til formål at fremme iværksættermiljøet i fire regioner, hvor der findes et særligt behov (Övre Norrland i Sverige, Wielkopolska i Polen, Häme i det sydlige Finland og Lorraine i Frankrig) og eksperimentere med nyskabende metoder til virksomhedsopstart i provinsen Brescia (Lombardiet). Hensigten er at opmuntre til etablering af partnerskaber mellem lokale og regionale aktører i de fem deltagende regioner for at øge iværksætternes viden- og kompetenceniveau gennem udveksling af erfaringer, metoder og ledsagende foranstaltninger. Stiment fokuserer særlig på tre områder: økonomisk intelligens, fjernundervisning og logistik.«

Mats-Rune Bergström, Länsstyrelsen i Västerbotten
mats-rune.bergstrom@ac.lst.se
www.stiment.net

VEST

Dice: samarbejde om digitalteknik

Samlede omkostninger: 1 052 000 EUR
EU-bidrag: 624 000 EUR

»Initiativet Dice (Digital Innovation through Cooperation in Europe) handler om at fremme erfaringsudveksling mellem otte regioner, der er i færd med at installere jordbaseret digital-tv og alle de tjenester, som dette åbner mulighed for. Dice lægger vægt på regionaludvikling og styrkelse af SMV'er i medie- og telekommunikationssektoren. Projektet dækker en række aspekter, der er knyttet til denne nye teknologi: relationer med forbrugeren, fælles standarder, nye anvendelser, nye markeder, kommercielle modeller og lovrammer. Formålet er at evaluere den indvirkning, som disse tekniske fremskridt kan have på regionaludviklingen. Slutmålet er i hver af de regioner, der deltager i projektet, at opbygge en økonomi baseret på konkurrencedygtig, dynamisk og beskæftigelsesfremmende viden ved at identificere og overføre god praksis (i form af en vejledning).«

Ingrid Walther, Berlins regering, Informations- und Kommunikationstechnologie
ingrid.walther@senwaf.verwalt-berlin.de
www.dice-online.net

SUD

Vintur: Europæiske område for ønoturisme

Samlede omkostninger: 1 319 900 EUR
EU-bidrag: 759 950 EUR

»Det overordnede mål med Vintur-initiativet er at oprette, udvikle og konsolidere et europæisk område for vinproducerende byer og regioner som en arbejdsplatform, der kan foranledige et tættere samarbejde mellem erhvervsliv og myndigheder og udnyttelse af god praksis. De opnåede resultater omfatter et permanent forum, der er oprettet med henblik på indsamling af kvalitetsoplysninger, forbedring af gensidig viden, udarbejdelse af en turiststrategi baseret på vindyrkning, udfærdigelse og formidling af et »europæisk charter for ønoturisme« og udvikling af nye metoder til fremme af turisme og vinkultur.«

Toni Alujas, borgmesterkontoret i Vilafranca del Penedès
talujas@ajvilafranca.org
www.vintur.org

INTERACT

IQ-Train: netværk af Interreg-administratorer

Samlede omkostninger: 540 000 EUR
EU-bidrag: 270 000 EUR

»IQ-Train er et netværk af medarbejdere og administratorer inden for fællesskabsinitiativet Interreg. Dette pilotprojekt er baseret på tidligere indhøstede erfaringer med Interreg og går ud på at etablere en ordening, hvormed der kan overføres knowhow fra og på vegne af samarbejdsinitiativets aktører, specielt medlemmer af styrings- og overvågningsudvalgene, for at bidrage til en vellykket EU-udvidelse ved at lette integrationen af forvaltningsmyndighederne i de lande, der senest er indtrådt i Unionen.«

Sabine Rosenberger, sekretær for IQ-Train
Sabine.Rosenberger@noel.gv.at
www.iq-train.net

2007-2013: forberedelse af den næste generation af programmer med Inforegios websted

Medlemsstaterne og regionerne er i færd med at forberede den næste programmeringsperiode 2007-2013. Inforegios websted indeholder et væld af oplysninger og dokumenter, der er vigtige for de aktører, som medvirker i dette initiativ. Hensigten er at lette udvekslingen mellem dem og holde den brede offentlighed orienteret om den opnåede fremgang. Eventuelle spørgsmål og indlæg kan tilstedes GD for Regionalpolitik.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/debate/forum_da.htm

Europa-Kommissionen
 Generaldirektoratet for Regionalpolitik
 Enhed 01 — Information og kommunikation
 Thierry Daman
 Avenue de Tervuren 41, B-1040 Bruxelles
 Fax (32-2) 296 60 03
 E-post: regio-info@cec.eu.int
 Internet: http://europa.eu.int/comm/dgs/regional_policy/index_da.htm

Oplysninger om EU's regionale støtte
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

ISBN 1725-812X

© De Europæiske Fællesskaber, 2005
 Eftertryk tilladt med kildeangivelse

Publikationskontoret

Publications.eu.int